

Ristikon synnyttäminen

Laadin vuodessa yli 450 ristikkoo. Jokaisen kanssa on omat synnytysvaiheensa. Katsotaan, miten ristikko minulta syntyy. Tässä keskityn pelkästään sanaston laatumiseen, vihjeitykseen ja toteutukseen saattaa olla syytä palata erikseen.

Ristikossa on aina joku idea, jonka ympärille se rakennetaan. Useimmiten se on pääkuva, joskus johonkin tiettyyn teemaan liittyvät vastaussanat, joskus ristikkopohjan erityinen rakenne, vaikkapa piilokirjaimettomuus. Tuon idean pitää olla sellainen, että sen varaan voi laskea muun laadinnan.

Pääkuvalauseissa tai -sanoissa minulla on omat tarkat kriteerinsä. Lauseet päättyvät aina ristikon reunaan ja useimmiten niissä on jotakin sanallista leikkittelyä. Pari päivää ennen tämän kirjoittamista tekemässäni laatumuksessa on kaksi pääkuvalausetta: EPELIN SEPELIPELI ja TENAVALLA RIEMUKASTA KANAVALLA.

Sanaston laadun kanssa on kyse toistuvista valinnoista koko laatumisen ajan. Loistavien vastaussanojen saaminen ristikkoon saattaa merkitä vastaavasti muutaman huonompilaatuisen hyväksymistä. Julkaisijan odotus hyvin helpoista ristikoista saattaa merkitä suurempaa yleisimpien kirjaimien ja sanojen käyttämistä

kuin muuten haluaisi.

Laajoja aukioita on mukava ratkoa. Niinpä yritän myös laatia niitä säännöllisesti. Yllättävää on, että joskus laaja aukio syntyy yhtä helposti kuin pienempikin. Laajoissa aukioissa on yleensä parempaa sanastoa kuin pienissä, koska niistä puuttuvat kaikkein yleisimmin ristikoissa esiintyvät sanat.

Piilokirjaimet muodostavat oman haasteensa. Yleinen nyrkkisääntö on, että piilokirjain ei saisi olla vaikea niin, että ratkonta tyssää siihen. Useimmista kirjainvaihtoehdoista pitäisi aina valita helpoin. Mielenkiintoista on, että vielä vihjeitysvaiheessa tulee silloin tällöin vaihdettua piilokirjaimia, kun ihmeekseen huomaa, että ei ole valinnutkaan helpointa.

Vihjeitysvaiheessa tulee laatumukseen itse asiassa aika usein muutoksia. Johonkin kohtaan ei ole tyytyväinen, johonkin tarjoutuu aivan uusi näkökulma, laatua saakin vielä nostettua.

Millainen sitten on minulle huippulaatimus? Se on kutkuttavat pääkuvalauseet sisältävä, laaja-aukioinen, pitkäsananainen, vain hyviä suomen kielen sanoja sisältävä kokonaisuus. Lähes 50 vuotta kestäneen laatijanurani aikana sellainen on vielä syntymättä, mutta sitä kohti on pyrkimys koko ajan.

Antti Skyttä
antti.skytta@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoihiseisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:
www.facebook.com/groups/ristikkoakatemia/